

Månadspeng, sparande och pengaprat

Så kan du få koll på ekonomin!

Att prata om ekonomi hemma, att få ansvar för en egen pott med pengar och att spara en del gör att de flesta känner sig nöjda med sin ekonomiska situation. Men man måste träna för att få koll på pengar!
Den här guiden kan hjälpa dig att komma igång.

Tips om månadspeng

Nöjen, fika, godis. Kanske också fritidsintressen, mobilsurf och kläder. Med en egen pott pengar kan du själv bestämma vad dina pengar ska användas till.

- ▶ Kom överens om vilka regler som gäller för månadspengen. Ska du göra en motprestation, som att dammsuga hemma eller laga mat till familjen en gång i veckan?
- ▶ Kom också överens om vad månadspengen ska räcka till. Mobilsurf eller inte? Bara biobesök och fika eller även kläder? Vilken typ av kläder i så fall? Är förväntningarna tydliga minskar risken för bråk och missförstånd.

- ▶ Fundera igenom vad du vill göra med dina pengar. Vill du kanske köpa något dyrare som kräver att du sparar en del?
- ▶ Med frihet att bestämma själv över sina pengar kommer också ansvar. De allra flesta, både vuxna, barn och ungdomar, behöver prioritera vad deras pengar ska gå till. Vad är viktigast för dig?
- ▶ Har du gjort av med mer pengar än du tänkt eller köpt något du ångrar? Vad lärde du dig och hur kan du göra annorlunda nästa gång?
- ▶ Prata pengar hemma! Vad kostar saker i er familj? Finns det något ni i familjen sparar till för att kunna göra tillsammans längre fram?

Tre sorters månadspeng – vad passar dig och din familj?

Vilken typ av peng passar bäst för dig just nu? Fundera tillsammans i familjen, kanske kan något av de här alternativen vara något för dig?

1. Liten veckopeng för småköp

Du får ganska låg veckopeng för småköp, men slipper betala för större saker som till exempel mobiltelefon, bio och kläder. Passar ofta dig som är lite yngre, just har börjat få veckopeng och ska träna på att hantera den.

2. Baspeng med chans till extrapengar

Du får en baspeng, med chans till mer pengar genom att hjälpa till hemma. Kanske städa badrummet, passa småsyskon, dammsuga hemmet. Passar många i mellanstadieåldern.

3. Hög månadspeng och egen ekonomi

Du får en ganska hög månadspeng, och får själv betala för till exempel kläder, fika eller mobilsurf. Passar ofta den som är lite äldre och som vill träna på att helt sköta sin egen ekonomi. Ett bra sätt att lära sig vad man själv kostar!

Månadspeng. Hur mycket får andra?

I tioårsåldern går många över från veckopeng till månadspeng. Vid 13 år får många 250 kronor i månaden. Från 16-årsåldern får många hela eller delar av studiebidraget.

Ålder	Månadspeng
12	200
13	250
14	400
15	500
16	1 000
17	1 020
18	1 000

Medianvärdet på månadspeng

Tips! Så här kan du spara

Tips!

Vissa perioder behöver man inte så mycket pengar, andra månader går det åt mer. Om du sparar har du extrapengar för dyrare månader, eller får kanske möjlighet att göra något speciellt som du längtat efter länge.

1

Med ett konkret mål blir det roligare och enklare att spara. Vad är det du vill göra eller köpa för pengarna du sparar ihop?

2

Bestäm hur mycket du vill spara varje månad och sätt undan de pengarna direkt när du får dem.

3

Ha ett sparkonto. Sparandet blir lättare om du har sparpengarna på ett annat bankkonto än ditt vanliga.

4

Gör gärna så att en viss summa förs över automatiskt från ditt vanliga konto till ditt sparkonto varje månad.

Så får du pengarna att räcka

Är månaden slut innan månadspengen är det? Så här kan du få pengarna att räcka längre!

- ▶ Skriv upp allt du köper under en månad och hur mycket det kostar. Det är viktigt att skriva upp allt, även småsaker.
- ▶ Gör en budget. Skriv upp hur mycket du får in, inkomsterna, och jämför med vad du tänker göra med pengarna kommande månad och räkna ihop summan av alla utgifter och sparande.
- ▶ Behöver du extrapengar? Om din budget inte går ihop måste du antingen minska utgifterna, inte köpa så mycket, eller komma på ett sätt att öka inkomsterna. Kan du skaffa ett extrajobb eller hjälpa till mer hemma? Fråga om du kan få mer pengar om du till exempel skottar snö, passar småsyskon eller handlar åt mormor.
- ▶ Har du haft lika stor månadspeng i flera år? Dags för en förhandling! När du blir äldre kan du hantera fler utgifter själv, och kan argumentera för en höjd månadspeng.
- ▶ Spara en del av vecko- eller månadspengen – varje gång du får den! Då har du en reserv som du kan använda när du vill köpa eller göra något som kostar lite mer eller för månader som blir mer kostsamma än andra. Du kan till exempel lägga undan tio procent av varje månadspeng på ett sparkonto.

Så gör du smartare köp

- ▶ Fråga innan du gör ett köp om du har rätt att byta varan i efterhand om du skulle ångra dig. Affärer måste inte erbjuda öppet köp men många gör det ändå.
- ▶ Minderåriga får egentligen inte handla större saker om de inte fått sina föräldrars godkännande. Så fråga dem innan du köper något dyrt. Annars kan föräldrarna häva köpet om de skulle vilja det.
- ▶ Om du behöver byta eller reklamera varan är det alltid enklast om du har kvittot kvar. Kvittot bevisar när du köpte varan, vad du betalade och att du köpte den i just den affären.
- ▶ Det är smart att läsa vad andra tycker om produkten du tänker köpa. Läs gärna många recensioner och bilda dig en samlad uppfattning. Prata med kompisar och familjen också!

Spara eller Slösa. Vem är du?

En "Spara" är någon som hellre sparar för att kunna göra något roligt eller köpa något fint längre fram, istället för att göra av med pengar nu. En "Slösa" är någon som hellre har roligt för sina pengar först och sparar om det blir något över.

55 procent av alla barn och unga i en undersökning känner sig som en "Spara". 27 procent säger att de är mer av en "Slösa". Bland föräldrarna säger 70 procent att de är en "Spara", och 20 procent uppger att de är en "Slösa".
Är du en "Spara" eller "Slösa", och hur fungerar resten av din familj? Vilka för- och nackdelar kan det finnas med att vara en "Spara" eller en "Slösa"?

Över hälften
känner sig som
en "Spara"

Koll på privatekonomi, samhälle och företagande rustar för framtiden

Din ekonomi: Din framtid.

Med koll på pengar och ekonomi är det enklare att påverka sin situation här och nu – och lite längre fram i livet när det kanske blir dags att studera, flytta hemifrån och börja jobba. Därför träffar vi varje år högstadie- och gymnasielever och lär ut hur man får koll på sin ekonomi och hur man kan påverka sin framtid.

halsinglandssparbank.se/ungekonomi

Lyckoslanten: En tidning om pengar och samhället

Lyckoslanten har i många år inspirerat barn till ekonomiskt hållbart tänkande med frågor som: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv – och i samhället? Tidningen skickas ut fyra gånger per år till alla fjärde, femte- och sjätteklasser i landets skolor.

Ung Företagsamhet: Framtidens entreprenörer provar livet som företagare

Framtidens entreprenörer finns bland dagens unga. Genom vårt samarbete med Ung Företagsamhet kan unga prova på livet som företagare och lära sig mer om entreprenörskap.

Uppgifterna om månadspeng kommer från en undersökning genomförd av Sifo på uppdrag av Swedbank och Sparbankerna. Undersökningen gjordes i oktober 2020, 1 025 personer deltog. Undersökningen finns sammanfattad i pressmeddelandet "Veckopeng – ett bra sätt att lära barn om pengarnas värde" på www.swedbank.se/press. Resterande uppgifter i den här guiden kommer från en undersökning genomförd av Sifo på uppdrag av Swedbank och Sparbankerna. Undersökningen gjordes i juni 2018, 1 500 föräldrar och 1 500 barn i åldrarna 7–19 år deltog.